

Noslēdzies pētījums par privātajām izglītības iestādēm

Publicēts: 18.09.2023.

ES fondi

Noslēdzies pētījums "Privāto izglītības iestāžu ieguldījums vispārējās izglītības nodrošināšanā". Pētījuma ietvaros analizēta privāto vispārējās izglītības iestāžu loma izglītības attīstības procesā Latvijā, novērtējot 59 dažādas privātas izglītības iestādes, kas darbojas no 2018./2019. mācību gada līdz 2021./2022. mācību gadam. Vienlaikus tika vērtēta Latvijas situācija salīdzinājumā ar tādām Eiropas Savienības (ES) valstīm, kā Igaunija, Somija, Polija, kas ir pietuvinātas Latvijas situācijai.

Pētījuma rezultāti liecina, ka Latvijā izglītojamo skaits privātajās izglītības iestādēs un programmās ir palielinājies. Īpaši ievērojams tas ir neklātienēs vidusskolās, kur kopējais skolēnu skaits ir palielinājies par 128%. Līdz ar to, gandrīz katrs piektais vidusskolnieks ir reģistrēts attālinātās mācību programmās. Jāņem vērā, ka šāds izglītojamo skaita pieaugums vidusskolas klašu līmenī nenotiek, pārejot no privātas izglītības iestādes pamatskolas līmenī uz vidusskolas līmeni. Tā galvenokārt saistās ar izglītojamo piesaisti no valsts vai pašvaldību izglītības iestādēm tieši vidusskolas izglītības posmā. Šajā pašā laika periodā izglītojamo skaits vispārīzglītojošajās sākumskolās ir samazinājies.

Citu ES valstu pieredze liecina, ka privāto izglītības iestāžu pieprasījums ir saistīts ar publisko personu dibināto skolu sniegtās izglītības kvalitāti. Jo kvalitatīvāk funkcionē publiskā izglītības sistēma, jo mazāka ir sabiedrības interese par privāto izglītību. Tomēr katrā valstī ir atšķirīgi faktori, kas veicina privātā sektora attīstību. Vēsturiski uzsvars bijis uz skolu "brīvības" modeli vispārējās izglītības sistēmā, savukārt pēdējā desmitgadē, īpaši Skandināvijā, novērojama privātas izglītības "vienlīdzības" pieejas integrēšana.

Pētījumā tika konstatēts, ka gandrīz visās privātajās izglītības iestādēs obligāto centralizēto eksāmenu indekss pēdējo trīs gadu laikā ir sasniedzis minimāli noteikto 40% robežu. Vairākām privātajām izglītības iestādēm indekss pārsniedz 55% un 60%. Savukārt centralizēto eksāmenu kontekstā salīdzinoši zemāki ir rādītāji tajās privātajās izglītības iestādēs, kas izglītības ieguvu nodrošina

tālmācībā.

Aptauju rezultātos respondenti norāda, ka individualizēta pieeja mācību procesam ir viens no svarīgākajiem faktoriem privātās izglītības iestādes izvēlei klātienēs formā - 67% to ir norādījuši kā svarīgāko iemeslu. Turklāt 81% vecāku un aizbildņu minējuši, ka mūsdienīga izglītības pieeja un izglītības kvalitāte kopumā ir būtiski faktori izvēlē.

Savukārt izglītojamie, kuri mācās tālmācības izglītības iestādēs, aptaujā bieži minējuši vēlmi savienot mācības ar darbu (47,2%), ar ģimenes dzīvi (34,3%), kā arī ar profesionālo sportu (11,3%). Būtiska mērķa grupa ir izglītojamie, kam veselības problēmas liedz vai ierobežo iespējas mācīties izglītības iestādēs tradicionālā vidē.

ES valstu un Latvijas privāto izglītības iestāžu pieredze rāda, ka privātā sektora nodrošinātajai izglītībai ir pieaugoša loma pārmaiņu procesu ietekmē. Privātās un publiskās izglītības savstarpējā saistība ir daudzpusīga un ar tālāku sadarbības attīstības potenciālu, lai spētu nodrošināt uz izglītojamo centrētu, diferencētu, inovatīvās izglītības metodēs balstītu iekļaujošu mācību procesu.

Pētījums īstenots ESF projekta Nr.8.3.6.2/17/1/001 "Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas izveide un īstenošana" ietvaros, atbilstoši atklāta konkursa "Pētījums "Privāto izglītības iestāžu ieguldījums vispārējās izglītības nodrošināšanā"". Projektu īstenoja sadarbības ietvaros IZM un uzņēmums SIA "Safege Baltija", Izglītības kvalitātes valsts dienests un Valsts izglītības satura centru.

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

<https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/nosledzies-petijums-par-privatajam-izglitiba-iestadem>